

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-helyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átveve:</i>		Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Egész évre . . . 6 frt — kr.		Egy hónapra — . . . 80 >
Félévre . . . 3 > — >		<i>Vidékre postán szállítva:</i>
Negyedévre . . . 1 > 50 >		Egész évre . . . 10 frt — kr.
Egy hónapra — . . . 60 >		Félévre . . . 5 > — >
<i>Helyben házhoz hordva:</i>		Negyedévre . . . 2 > 50 >
Egész évre . . . 8 frt — kr.		Egy hónapra 1 > — >
Félévre . . . 4 > — >		<i>Egyes szám ára 4 kr</i>

Parlamentáris dekadencia.

Lassankint utat tör magának az igazság is, akárhogy iparkodjanak bizonyos egyének avagy körök napfényre hozatalát meggátolni.

Ilyen igazság, mely föbbé nem leplezhető, hogy az Angliából a száraz földre átlántált parlamentarizmus a száraz földön nem csak hogy nem díszlik, de még csak gyökeret sem bír verni. Mivel pedig sehogy sem fejlődik, nagyon természetes, hogy a gyümölcsök, melyeket hoz, sem olyan szépek, jók és izletesek, mint amiket eredeti hazájában teremni szokott.

Sorra vehetjük az összes európai államokat, de sehol sem vagyunk képesek az átlántált parlamentarizmusban azt a panaceát felismerni, melyet az átlántálastól vártak. Sőt ha meggongoljuk, hogy épen a parlamentarizmus utánczása óta terjed lavinaszerűleg az anarkizmus és szocializmus, még a legradikálisabb haladás mellett küzdő előharczosoknak is, a kik a közjót önzetlenül és tisztességgel meggyőződésből szolgálják és folytonosan előbbre vinni szeretnék, mely gondolkodáshoz kell esniük, mert lehetetlen észre nem venniük, hogy hibának kell lenni a kréta körül.

Milyen számalmas képet tüntet fel a francia parlament, mely még a köztársasági apparátussal sem bír bent az országban megelégedést kelteni, a külföldön pedig rokonszenvet ébreszteni. Az államgépezet, mintha csak arra való tekintetnek, hogy ma ennek, holnap amannak a szövetkezetnek érdekeit mozdítsa elő, a ki szemenszedett gorombasággal és minél botrányosabb dolgokat tud egyes klikkek szemére hányni, csak az képes ideig-óráig feltűnést kelteni, míg csak egy nálánál ügyesebb, vagy még gorombább ember még botrányosabb leplezései le nem szorítja.

Spanyolországról csak akkor olvasunk valamit, ha valami anarkista bombát dob az

emberek közé, ott, a hol legsűrűbben vannak; Olaszország, dacára annak, hogy épen az idén készül Róma elfoglalásának 25 éves jubileumát megünnepelni, egyáltalában nem dicsekedhetik avval, hogy nemzeti parlamentjével egyszerre paradicsomi boldogságot hozott volna az olaszokra, sőt ott is, a botrányok napirenden vannak; még a magas északon is Norvégiában épen a parlamentarizmus segítségével akarják az állami rendet felforgatni.

És mit mondjunk édes magunkról?

Milyen egészen másnak látjuk ma a mi parlamentarizmusunkat, mint a minőnek a 40-es évek nemes reformerei letki szemekkel képzeltek. Pedig mi szeretünk avval kérkedni, hogy Anglián kívül csak minálunk van még parlamentarizmus abból a fajtából, a minőnek az igazi parlamentarizmusnak lennie kell.

Törvényhozásunk az igaz, nagyon sok törvényt alkotott 1868-óta, de ne beszéljünk arról, hogy mennyi köszönet van ezekben a törvényekben. A mi bennök jó, az nem új, a mi új, az kivéve a kevés kivételt, nem jó.

A mi a választások tisztaságát illeti, ez a dolog már sok tintát és nyomdafestéket emésztett föl, a nélkül, hogy ahhoz csak egy lépést is közeledtünk volna.

A szabadelvű párt görcsösen ragaszkodik a hatalomhoz, nem azért, mintha az általa követett politika a legjobb, a leghazafiasabb, a legnemzetibb, a legszabadelvűbb volna — mert hiszen tudjuk, hogy már sok mindenfélét vett kölcsön az ellenzéki pártoktól — hanem azért, mert édes a hatalom birtoka, s mit csak akkor képes politikai érdekeit megjutalmazni, ha a kormányrudat ő igazgatja.

Nálunk bajosan történhetnének olyan parlamentáris lépések, mint a minőt legutóbb tett az angol alsó ház, mely Mac Carthy indítványára a Cromwell szobrára kért 500 font sterlingnyi összeget a költségvetésből a kormány hozzájárulásával törölte, mert az irek a szobrot magokra

nézve sértésnek találták — nálunk hiába apellálna valaki a szabadságra, itt mindent leszavaznak, a mi nem a szabadelvű párttól indult ki, avval pedig, hogy valaki a szabadelvű párt lépéseit és cselekedeteit sértőknek találja, épen a szabadelvű párt törődik legkevesebbet.

A néppárt Galánthán.

Saját tudósítónktól közvetlenül kapott értesülés alapján közölhetjük, hogy Galánthán a kormánypártiaknak és függetlenségieknek multkor jelzett szövetkezéséből keletkezett új egyesült liberális párttal szemben, mely közös ellenségének kegyeskedik tekinteni a néppártot, ez utóbbi is erősen szervezkedik. Tények mutatnak föl arra vonatkozólag, nem pedig mint a kormánypárt részéről pusztán frázisok. Igen érdekes és jellemző epizód, hogy midőn az igazságügyminiszter Mádszegen átutazott az ottani választók »éljen a néppárt!« kiáltással fogadták és üdvözölték a kegyelmes urat. A kormánypárt alakuló közgyűléséről pedig sokan megszöktek, világos jelül annak, mennyire önként jöttek el jegyzőikkel. Különbö a kormánypárt megnyugtatóra ismételtük, hogy a néppárt községenként aláírási ívek útján derekasan szervezkedik.

A honvédségélyezés ügye.

A legutóbbi országos költségvetés tárgyalásakor báró Bánffy Dezső miniszterelnök indítványára az előirányzott összesen felül 100.000 forint vétetett föl az 1848—49-es honvédek segélyezésére. A kormány már megtette a kellő intézkedéseket, hogy ez az összeg a mutatkozó szükséghez képest felhasználásuk, s különben is a honvédségélyezés ügye rendeztessék. A miniszterelnökségnél külön osztályt szerveztek a honvédségélyezés ügyére, s az osztály élére Balla Gyula titkár rendeltetett, ki nemrég felcserélte az ákosfalvi mandátumot a miniszterelnökségi titkári állással.

A közoktatásiügyi tanács reformja.

Azon anektől, mely nem rég Wlassics miniszter elnöke alatt a közoktatási tanács újjászervezése tárgyában tartott, öt tagú bizottság küldetett ki a reorganizált tanács számára való szabályzat kidolgozása végett. Ez a szabályzat már kész, s a miniszter előtt van, ki az újjászervezés tárgyában legközelebb megkezdí az előkészületeket. Az újjászervezett tanácsnak maga a miniszter lesz az elnöke, ki mellett két alelnök fog működni és az első alelnökön kívül lesz egy ügyvivő alelnök is. Első alelnökké Fehér Ipoly főpát fog kinevezettni, ki eddig a tanács elnöke volt. Sokkal fontosabb ennél a második alelnöki állás, mert az ügyvezető alelnök lesz

hivatva az új intézmény egész működésének irányt adni. Tanügyi körökben általában nem tartják szerencsés gondolatnak, hogy az új tanácsban, mely nem fog adminisztrálni, mint az eddigi, hanem csupán véleményező testület lesz, ügyvivő alelnöki állás szerveztetett. Minden tekintetben alkalmas embert, a ki a vidéki tanügyi viszonyokat is alaposan ismeri, csakugyan nehéz ez állásra találni. Mindazonáltal a kérdés elvileg már el van döntve, s König Gyula műegyetemi tanár lesz az új tanács ügyvivő alelnöke. A két alelnök fog javaslatokat tenni a miniszternek az egész tanács, első sorban a 10—11 tagból álló szűkebb tanács tagjainak kinevezése tárgyában. Ha az előmunkálatok be lesznek fejezve, a miniszter királyi rendelettel feloszlatja a mostani tanácsot, s szintén királyi rendelettel életbe lépteti az új szabályzatot. Akkor azután megtörténnek az új kinevezések, s a reorganizált tanács megkezdí működését már az új tanévvel egy időben.

Lapszemle.

Budapest. 1895. június 20.

A „Magyar Állam“ Előre című cikkében buzdító szöveget intéz az igaz ügy harczo-sáihoz.

A „Hazánk“ az új osztrák kormányt ismerteti. A Windischgrätz-miniszterium lemondott s utóda Kielmansegg elnöklete alatt egy átmeneti kormány vezet az ügyeket, mely után egy koalíciós kormánynak kell következni, melynek a súlypontja az ifjú csehek belépése volna, ami ismét újabb zavarokra adand alkalmat, amennyiben az ifjú csehek vagy lemondanak túlzó követelésüktől, és ez esetben Csehországban egy még radikálisabb párt keletkeznék, vagy nem mondanak le, ami a német szabadságukat viszi a küzdelembe. Egyébiránt a parlamentarismus Ausztriában szétzúllóban van.

A „Magyarország“ cikke Feladatunk címmel a függetlenségi és 48-as pártra nézve a következőket enuncziálja: Mindenki barátunk nekünk, a ki a kormány ellen van; másodsor az, hogy pártunknak az a tagja, a ki bármi okból és bármi ürügy alatt a kormányhatalommal fog kezelt: nyílt árulást követ el a függetlenségi eszme ellen, Bonyhádon épen úgy, mint Budapesten vagy Galanthán.

A „Nemzeti Ujság“ a „Németek ünnepe“ cím alatt a kieli csatorna fontosságát tárgyalja. A csatorna pusztán német érdekeket képvisel, de minden nemzetiségű hajónak nyitva áll, miáltal világ forgalmi tényezővé emelkedik.

A „Nemzet“ a kieli csatorna megnyitásának történelmi előzményeit tárgyalja s azután áttér annak fontosságára.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Szinésztvér.

— A „Tiszántul“ eredeti tárczája. —
Írta: Rostkowitz Arthur.

Toroczkay Dénes kiült a régi kuria tornázására pipázni.

Tudja isten, miért fujta olyan idegesen a füst karikákat? Bizonyára bántotta valami.

Végigsimította ősz fejét, majd meg a kabátját gombolta ki, mintha melege lett volna. Pedig bizony akármilyen hizelgően süttött az ősi napsugár, mégis csak meglehetősen érezni, hogy októberi.

Ujra megtöltötte a nagy tajtékpipát és rácsiholt. Rágyujthatott volna gyufával is, de hát az öreg olyan, régi módi ember léttére csak az aczélnál, kovánál maradt. Jól begyömöszölte a taplót, azután elhelyezkedett kellőképpen a karosszékben s behunyta szeméit, mintha szundikálni akarna.

Pedig ébren volt.

A bodor füstkarikák kékes fellepként uszáltak körül nemes vonásait s mintha ez tettett volna az öregnek, elkezdett mosolyogni.

A füst elkezdett beszélni s azt erősítette, hogy a világon minden füst. Szerellem, boldogság, ifjúság, szépség, fény, pompa — mind csak olyan elillanó füst, mely annyit se ér, mint az, a mi a kiszipakolt pipa alján marad.

— Régen volt az, nagyon régen, mikor még Toroczkay uram harmincz éves volt. Ba-

Az »Egyetértés« »Az államrendőrség vezetése« cím alatt Jekkefalussy Lajos belügymin. tanácsos lemondása alkalmából az államrendőrség intézményének javítására hívja fel a kormány figyelmét. Oly rendőrséget kell szervezni, hol a protekciónak semmi befolyása se legyen. Több figyelem fordítandó a nemzetiségi és a szociális izgatásokra, hol az államrendőrség eddig nem érvényesítette befolyását. A régi helyébe új, egészséges rendszert kell teremteni.

A »Budapesti Hírlap« »Hohenwarth« cím alatt azt írja, hogy egy Ausztriában egy koalíciós kormánynak kell következni s Hohenwarth gróf 20 évi hallgatás után ismét előtérbe lép s a 67-es kiegyezés szilárdsága megrendült.

A »Magyar Hírlap« az osztrák válság legújabb eseményeit ismertetve azt mondja, hogy végre elérte a monarchia, hogy páratlanul áll egész Európában: mert ehhez fogható fölfordultság a politikai életben és ezzel összehasonlítható elzúllás a kormányzatban, sehol, semikor nem mutatkozott, mint most Magyarországon és Ausztriában. Ide vezet a rossz kormányzat és szerencsétlen politika.

A »Pesti Hírlap« »A millenium és a korona« cím alatt a királynak a milleniumi ünnepélyben való részvételéről cikkeznek.

A »Pesti Napló.« »Belügyi helyzet« cím alatt Magyarország belügyi állapotáról s a liberalizmus tér hódításáról cikkeznek.

Biharvármegye közügyei.

Megyei közgyűlés.

— Második nap. —

Tegnap délelőtt 9 órakor tartotta meg Biharvármegye törvényhatósági bizottsága rendes nyári közgyűlésének második napját a vármegyeház kistermében igen esekély érdeklődés mellett. Az ülésen Dr. Beöthy László főispán elnöklete alatt jelen voltak: Szunyogh Péter alispán, Papp János főjegyző, Ferdényi Kálmán árvaszéki elnök, Hraniczky Károly h. elnök, Cziffra Gerő főpénztárnok, Miskolczy Árpád főszámvevő, Lovassy Andor, dr. Beöthy Pál, Baranyi András, Fráter András és egy pár bizottsági tag.

Adó leírások.

A beérkezett adó-leírás iránti kérvények valamennyien kedvezően intézettek el, amennyiben a rájuk eső adók leírtni rendeltettek.

Községi számadások.

Ezután a betérjesztett községi számadásokat vették vizsgálat alá a melyeket egy pár kivétellel, a jóváhagyási záradékkal elláttak. Ezek: Kalácsa, P.-Szuszág, Királyi, Bogy, Szent-Lázár, P.-Talmács, Olcsa, Csarnóháza, Feketető, Madarász, P.-Sólyomkő, Ókrös, Vasad, Margitta, Szunyogd, Kövesd, Alsó-Lugos, Felső-Lugos, Dizsér, Kohány, Kocsuba, Erdőgyarak, Gerenyéte, Kécz, Vasand, Nagytótfalu, Hosszuaszó, Rózsafalva, Kápolna, Szarkó, Méhkerék, Gyanta, Ó.-Gyepes, Széplak, Farnos, Csóhal, Fegyvernek, Kis-Almás, Nagy-Maros, B.-Roboz, Almás, Poklusa, Száldobágy, Bályok, P.-Hodise, Csontaháza, Siád Krajova, Kislaka, Szakács, Kis-Maros, Vasad, Dizsér, Kohány, Esküllő, Lükj, Czigányfalu, Birting, Pestere, Örvénd, M.-Telki, Kalota, Keszteg, Gégény, Bánlaka, Rév Tötös, Ossi, Brátka, Lökk, Izsópallaga, Czeceke, Kőalja, Korniczal, Beznye, Árpád, M.-Sass, N.-Bárod, Darvas, Feketepatak, Aszszonyvásár, O.-Kakucs, Kis-bárod, Nagypatak, M.-Kakucs, Damos, Serges, Márkaszek, V.-Fancsika, Tamásda, Bokkia, Kis-Tótfalu, B.-Szovárhely, Benyese, L.-P.-Remeecz, Tataros, Ürgeteg, Szurdok, Vircsolog, K.-Topa, Rikosd, Cséklye, Dubricsony, Szászfalva, Krajnikfalva, Gálosháza, Tamásda, T.-Karánd, T.-Medgyes, Beél, Ér-Olaszi, Csátár, Mocsirla, Tulka, Töttelek, Csökmő, Kötgyán, Vekerd, Furta, Nadántelek, Illye, Csujafalva, Görbesd, Hagymádfalva, Kövesegyház, Piskolt, Csokaly, Kiskágya, Karaszó, Almosd, F.-Győrös, Beellenyér, Kiskereki, Kristyór, Karaszó, V.-Szelistye, P.-M.-Kinpány, Sztitány, Pojana, Pappmező, Lehecseny, Spinus, P.-M.-Valány, Lun-kaszpric, Vársonkolyos községek.

Egyébb ügyek.

A tárgysorozat 315 pontja közül még elintézetlenül maradt, ügydarabokat vették ezután elbírálás alá. Különböző jelentések, kérvények, számadások, jegyzőkönyvek, szabályrendeletek a törvény rendes útja szerint nyertek elintézetést.

Főügyész szabadságon.

Biharvármegye érdemudus tisztí főügyésze Tóth Dezső szabadság idő engedélyezése iránt a törvényhatósághoz beadott kérvényét, melyben egy havi szabadság időt kér, — tudomásul vették.

Az ülést a főispán fél 11. órakor bezártá.

jos is azt elképzelni, mikor az ember a hatvanat is elhaladta már. Úgy tűnik fel az eltűnt ifjúság, mint egy káprázatos álomkép, melyre kedves a visszaemlékezés.

Fiatal, gazdag földesur volt az öreg Toroczkay a negyvenes évek elején. Büszke, daliás termete, nagy műveltsége egyaránt kedvelté tették mindenki előtt.

Bejáratos volt a legelőkelőbb házakhoz, s egyidőben azt is beszélték, hogy a szomszéd gróf viruló, szép leányával jár jegyben. A hír bizony igaz volt, mert a grófkisasszony esakugyan beleszeretett a daliás termetű, kurta nemesbe s a büszke gróf is szívesen látta kastélyában, pedig ugyancsak gyakran látogatta meg.

Mégse lettek egymáséi.

A kerület képviselőnek választotta Toroczkayt, ki otthagyta birtokát és felköltözött Pozsonyba, hol az országgyűlés volt. Itt ismerkedett meg egy szőke színésznővel, kinek az apja színigazgató, az anyja pedig — színigazgatóné, olyan Rettegí Fridoliné-féle asszonyság.

Felesapott a társulat kegyes jöltevéjének, s udvarolgatni kezdett a leánynak, kit nemsokára el is vett. Az apját, ki nem akart lemondani a vándor életmódról, ellátta pénzzel, maga meg a feleségével lentazott egyik erdélyi birtokára, s ott távol a világ zajától, egymás boldogságára éltek. A felesége, hogy boldogságuk teljes legyen, nemsokára megajándékozta egy aranyszőke haju füveskával.

A gróf nagyon elkeseredett, mikor megtudta, hogy kiért hagyta a faképpél Toroczkay

a leányát. Felujította bosszúból ama, régi pert, mely e házassággal befejezést nyert volna s melyet még nagyapáik indítottak egymás ellen.

A gróf befolyásos ember volt s nem is esoda, ha a pert — megnyerte.

Ezzel uszott el Toroczkay legszebb birtoka. De mit bánta ő, hiszen a családi boldogsága megmaradt.

Apósa ezeltett eldirektoroskodta a néhány ezrest, s folyton irogatott vejének pénzért.

Toroczkay küldött is mindig, de végre is csak megsokalta a dolgot, s határozottan kijelentette, hogy többet nem ad.

Egy hétre rá eltűnt a felesége. Elvitte az apja.

Bár mennyire fájt is Toroczkaynak ez, mégis legyőzte fájdalmát végtelen büszkesége. Nem ment a felesége után; s hogy még emlékezetéből is kitorölje, megparanesolta cselédjeinek, hogy még a nevet se merjék említeni, a gyermek előtt, kit maga nevelt fel.

Apja és fia a fegyverbe való cselédséggel együtt beálltak honvédnek. Sok esatát küzdöttek végig egymás mellett, midőn az apa, a kapitány elesett. A fia megsíratta és ment tovább a sereggel diadalra diadalt aratni.

Az öreg Toroczkay mellett keresztül furta az ellenség golyója. Odakapott a dolmányához s kiejtette, kardját a kezéből. Még egy ideig fenntartotta magát a lovon, de a vérvessztéstől elgyengülve, nem sokára lecsuszott a többi sebesült bajtárs közé.

Mikor magához tért, esendesen esett az eső, s mely esend uralkodott a csatatéren.

A kieli ünnepek.

Legújabb részletek.

Az északkeleti csatorna megnyitásának ünnepélye felébresztette az egész világ érdeklődését. A megnyitó ünnepre elküldött ifjúsági deputáció már megkezdte működését s teljes gonddal azon van, hogy a magyar ifjúságot méltóan képviselhesse. Itt első sorban Szőgyényi-Máry László nagykövettel tisztelgett, ki éppen indulófélben volt Hamburgba, de azért a legnyájasabban fogadta honfitársait. A küldöttség, mely Dalmaidy Ödön, ifj. Hegedűs Sándor, Beliczey Endre és ifj. Sziverszky Antal urakból állott, hosszasan tanácskozott a nagykövettel, a ki a legmelegebb támogatásáról biztosította őket, s a dolgok hővebb megbeszélésére meghívta a küldöttséget hamburgi lakására.

Kielben szerdán reggel 8 órakor az ott levő 14 nemzet összes hajóin az illető nemzeti himnusz hangjai mellett, felvonták a lobogókat. A város ünnepi díszben pompázik. Sok helyütt még a házak feldíszítésén dolgoznak. A tereken, különösen a vasút előtt számtalan megkoszorozott árboc van felállítva. A vasutnál a minden irányból ezerszámra szakadatlanul érkező idegenek befogadására külön esernyőket építettek. Ugy a lakosság, mint az idegenek közt emelkedett ünnepi hangulat uralkodik. A számtalan gőzhajó és kiránduló gőzös az összes nemzetek hatalmas hadihajóinak közepette így fölül élénk képet nyújt.

Különösen Anglia, Olaszország, Ausztria-Magyarország és Amerika hajói gyakorolnak nagyszzerű benyomást a szemlélőre.

A csatorna torkolata Holtenaunál pompásan van feldíszítve. Köröskörül tribünöket állítottak föl, melyek mindenféle színű lobogókkal, koszorúkkal, feliratokkal és tarka szőnyegekkel díszítve. Az összbnyomás minden tekintetben nagyszerű.

A »Mars« iskolájában ma ment végbe az idegen admirálisok és parancsnokok, valamint a kieli kikötő kapitány és városparancsnok hivatalos bemutatása. Később Knor parancsnokló admirális vezetése alatt valamennyi hajóraj-parancsnok és számos minden nemzetbeli tiszt különvonattal Hamburgba utazott.

Hamburg mint ünnepi város gyönyörű látványt nyújt. A lakosság kizárólag az öröm-

ünnepnek szenteli magát. Az összes kereskedők és kereszmárosok 1 órakor bezárták üzleteiket. Az iskolák szintén be vannak zárva. A városháza előtt nagy néptömeg áll. Nagy tömegek csoportosulnak az Alster medenceze körül, ahol az egyes szállodák előtt díszörség jelzi a fejedelmi személyiségek lakását.

A fejedelmi vendégek megérkezése.

Hamburg, június 12.

Ma reggel hét óra után a szász király, utána a bádeni nagyherceg, később a hesseni nagyherceg és a szászokburg-gothai herceg ideérkeztek. A fejedelmi vendégeket a szenátus tagjai fogadták. Luitpold bajor regens herceg, Lajos bajor herceg és kíséretük báró Craillheim bajor miniszterelnök, továbbá Riedl és Feilitzsch bajor miniszterek tegnap este fél 10 órakor érkeztek ide. A regensherceget Lehman polgármester és Wöning szenátor fogadták. Az ünnepélyesen díszített utcákon óriási embertömeg tolong.

A württembergi király megérkezése után azonnal az állatkertbe ment reggelire, melyen a fejedelmi személyeken kívül a birodalmi kancellár, sok miniszter és szenátor, összesen mintegy 120-an vettek részt. A díszterem pompásan nézett ki. Félkettőkor vége volt a reggelinek. Az idegen vendégek 50 kocsin az Elbe-hez hajtottak. Háromnegyed kettőkor körülhajózták a kikötőt. Az uton zugó »hurah«-kiáltásokkal üdvözölték a fejedelmi vendégeket. Félháromkor a St. Pauli kikötőhidnál partra szállottak.

Tegnap több fejedelm is érkezett meg. legelőször Mecklenburg-Strelitz nagyhercege. A fényesen díszített pályaudvarban minden fejedelmet a szenátorok zenével fogadtak, s a szenátus fogatai vitték a fejedelmi vendégeket szállásaikra. Ma valamennyi lap a császárt ünnepli s hangsúlyozza az ünnep békés jellegét.

Berlin, jun. 19.

Ma reggel a »Mars« vezérhajón, Heinrich herceg reggelijére legelőször a francia tengernagy jelent meg. Dobszóval és díszes tisztelegéssel fogadták. A reggelin csak egy felköszöntő volt, melyet a herceg mondott a császárnak. Az étlapokat az egyes vendégek anyanyelvén szövegezték. A »Wörth«

páncélos hajón tartott ebéden csak az angolok vettek részt. A »Wörth« födélzetén a zenekar a porosz indulót játszotta s ugyanakkor a francia tengernagy hajójáról áthallatszott a Marseillaise.

* Kiel, június 19.

Tegnap este megérkeztek a »Danzig«, »Cobra«, »Rhaetia« és »Habsburg« nagy gőzösök, utóbbin a mecklenburgi nagyhercegnő és Erzsébet, mecklenburgi hercegnő érkeztek meg. Ma délelőn a »Rotterdam« gőzös érkezett ide 400 idegennel. A kikötőn számtalan yacht látható.

A császárné kíséretével este 9 órakor ide érkezett. A pályaudvaron Henrik hercegné és Es-march tanár neje fogadták. A császárné Henrik hercegnével nyílt kocsiban a kastélyba hajtatott. Az uton az egybegyűlt sokaság lelkesült hurrah-kiáltásokkal üdvözölte a császárnét. A kikötőben üdvözlésekkel fogadták a felséget.

Vilmos császár megérkezése.

Hamburg, június 19.

Vilmos császár délután 4 óra 10 perczkor ideérkezett és a pályaudvarban egybegyűlt óriási közönség lelkesült hurrah-kiáltásokkal fogadta. A császárt a pályaudvarban Lehmann polgármester beszéddel üdvözölte.

A császár válasza a következő volt:

Tisztelt polgármester ur! Mélyen meghatóttak a most hallott szavak, mélyen meghatótt mindenekelőtt a fogadtatás, melyben Hamburg városa engem részesített; oly fogadtatás volt ez, a melytől még nem igen tapasztaltam. A szellem melylyel találkozom, nem mesterséges, nem közönséges. Forgó szélként zugott elém a város lelkesedése. Jól tudom, hogy a lelkesedést nem kizárólag személyemnek tulajdoníthatom, az egész nép érversének kifolyásaként tekintem azt, mely büszke arra, hogy az új, egyesült német birodalmat fejedelmében és magas vendégeiben képviselve látja. Fogadja ezért legmélyebb köszönetemet és tolmácsolja köszönetemet a hamburgiak előtt is. Ily mozzanatok, mint a milyeneket ma értünk, a hála emlékéit idézik fel bennünk.

Hálával és fájdalommal kell megemlékeznünk a nagy császárról és magasztos fiáról, a kinek uralkodása alatt kezdtek meg a művet, a melyre éppen most célzott. Mindnyájunknak emlékében van meg a lelkesedés, melylyel boldogult nagyatyámat utolsó látogatásakor itt fogadtak. Két tengert egyesítünk. Gondolataink a tengerre irányulnak, a tengerre, az örökkévalóság jelképére. A tengerek nem választanak széjjel, hanem összekötnek. Az összekötő tengerek ezen új mű által összekötöttek a népek áldására és békéjére. Az érzebe öltözött hatalom, mely a kieli kikötőben összejött, legyen egyuttal jelképe a békének és valamennyi európai kulturnép együtt működésének azon czélból, hogy az európai kulturmíssziót továbbra is fentartsa.

Csak néha halatszott a távolból egy-egy lövés. Bizonyára az előörsök csaptak össze valahol.

Fel akart támaszkodni karjára, de nem bírta. Már-már el is készült a halálra, mikor szekér közeledett. Jóságos fuvaros volt, s felsegítette kocsijára a sebesültet, s egy közeli erdőben fekvő esősházba vitte.

Sok ideig feküdt itt eszméletén kívül, orvosi segély nélkül, de erős természete legyőzte a betegséget. A jó, erdei levegőn nemsokára visszanyerte egészségét is.

Mire visszakerült birtokára, vége volt a forradalomnak. Itt húzta meg magát a hegyek közt, hol nem keresték fel Haynau véreibe.

Megdörzsölte szeméit, s ijedten tekintett körül.

A pipa ott feküdt előtte a földön.

— Ejnye, ejnye . . . Egy kicsit elszunyókáltam. János, fogja meg a kutyát — kiáltotta a béresnek — mert le találja huzni az idegent.

A szolga megfogta a hatalmas állatot, mire egy borotvált arcú, beteges ember lépett a tornácra.

— Itt lakik-e még Toroczky Dénes?

— Itt hát.

— Nem beszélhetnék-e vele?

— Hát csak beszéljen. Én vagyok az.

Az idegen kissé megtántorodott s aztán merően nézett az agastyánra.

— Apám! . . . Edes apám!

Zokogva ölelkeztek össze, s oly szorosan

tartották egymást átkarolva, mintha sohasem akarnák elbocsájtani egymást karjaikból.

Az öreg béres egyideig bambán bámulta a kedves jelenetet, de aztán elhajítva kalapját, nagyot rikkantott örömeiben, úgy hogy a könyve is kiesordult:

— Itt van az ifj' ur, az ifj' ur!

Nosza aztán szaladt székért, asztalért, meg egy kancsó borért.

Apa és fiu szembe ültek egymással, az öreg béres meg kalapját kezében tartva hallgatta őket.

A fiu elbeszélte, hogy mint verték meg az ellenséget, s mint árulták el őket Világosnál, s mint bujdosott több bajtársával faluról-falura, s mint hajszolták őket, mint a veszett kutyákat az erdőkben, nádasokban. Bujdosó társait elfogták, ő maga pedig felesapott színésznek; együtt nyomorgott, együtt vándorolt a többiekkel szerte az országban.

Most beteg, éhesen, teljesen lerongyolódva jött haza apjához, hogy meggyógyuljon.

Az öreg Toroczky Dénes mindenáron azon volt, hogy a fiát megházasítsa, bár az mitsem akart erről tudni.

Most gyakrabban járogatott el a szomszéd birtokosokhoz, hogy a fiának jómódu, takaros feleséget nézzen. Talált is hamar a harmadik faluban Taticay Péter uramnál. Szép volt a leány, szemrevaló egy teremtés; a vagyonkaja is szemre való volt ám. Az öregek egymás közt meg is beszéltek már a dolgot.

Toroczky Dénes épen Taticayéknál időzött, s éppen az utolsó bucsu poharat itták, mikor kitört a zivatar.

Taticay uram halálos bűnül rotta volna fel magának, ha ilyen időben haza engedte volna menni a vendéget.

Egy szekéralja színésznép érkezett a faluba mikor a zivatar kitört.

Volt is riadalom, mert hiszen egy ilyen elzás egyértelmű volt a tönkrejutással.

A végzet Toroczkyékhoz vezette őket. Bezzeg volt nagy öröm, mikor a házigazda régi társait, s azok az ő szerelmes színészüket ismerték fel.

Mikor az öreg Toroczky másnap hazaért, a bérest sirva találta a kapuban.

— Elment világgá . . .

— Kicsoda?

— Az úrfi. Elvitték magukkal a komédiások.

Erről beszél a füst, mikor kékes karikákban csavarodik az öreg Toroczky feje körül, ki délutánoként még most ki szokott ülni a tornácra.

Mikor kiszivta a pipát, mindig csak azt dörögögi:

— Színészvér, színészvér . . .

Ha az örök tengerre vetettünk egy pillantást, így a népek tengerére is vessünk egy pillantást. Az összes népek kérdő tekintetei ide irányulnak. A békét igényelik és óhajják. Csak békében fejlődhetik a világkereskedelem, csak békében virágozhatnak az, és a békét fenn fogjuk és akarjuk tartani. Vajha e békében Hamburg kereskedelme is fejlődne és virágozna! A császári sas védelme fogja mindig követni, bárhova vezetik is utjai a világon keresztül. Most pedig ragadjuk meg mindnyájan poharunkat és igyunk becses hazavárosomnak, Hamburgnak egészségére. Éljen még egyszer és harmadszor is éljen!

A császár kíséretében volt a négy herceg, világos matrózöltözetben. A bemutatások után, melynél a császár mindenkinek szívélyesen kezelt nyújtott, a császár keresztülhaladt a csarnokon, mely előtt a 76. ezred diszszázada volt felállítva. A császár a polgármester és katonai kísérettől követve elhaladt a kivonult csapatok előtt, mire a négyfogatu kocsi szállt, melyben Lehmann polgármester is helyet foglalt. Erre megindult a menet, melynek élén a rendőrfőnök, Hochmann szenátorral haladt. A rendőrfőnök kocsiját egy csapat huszár követte, azután jött a császár, huszárcsapat által kísérve. A legközelebbi kocsiiban a trónörökös, Eitel Frigyes és nevelőjük, a következő kocsiiban a másik két herceg foglalt helyet. Egy további kocsiiban Henrik herceg következett, kit a hadsegédek és a többi kíséret követtek. A császárt, valamint a hercegeket is az utcákon egybegyűlt óriási néptömegek mindegyik lelkeseült ovációkban részesítették.

NAPTÁR.

— Június 21. —

Péntek, Róm. kath. Jézus sz. szíve. Prot. Albán. Gör. kel. június 9. Cir. és Altau. Izr. Sivan 29.

Nap kel 3 óra 52 p., nyug. 7 óra 39 p. Hold kelte 1 óra 49 p. nyug. 6 óra 53 p.

Jun. 23. A belényesi ipartestület júniálisa.

„ **23.** A László-malom új részvénytársaság igazgatósági ülése.

„ **24.** A Sebes-Körös társulat közgyűlése délután 3 órakor.

„ **24.** A „László” malom elárverése d. e. 10 órakor a régi malomtelepen.

„ **25.** A Szent-László-nyomda részvénytársaság közgyűlése d. u. 5 órakor a Szent-József intézet dísztermében.

„ **26.** A nagyvárad koldusápoló és gyermek menedékház egyet közgyűlése d. u. 5 órakor.

„ **29.** Ker. ifjak köre júniálisa a Rhédey kertben.

„ **30.** A nagyvárad ipartestületi ifjuság önképzőkörének nyári táncestélye a Rhédey-kerti lövöldében.

Julius 6. 48-as népkör táncmulatsága a Rhédey-kertben.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-Iéle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca,
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.

Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota, Nagypiacz.

Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* **Jézus szíve ünnepe Nagyváradon.** Jézus sz. szívének mai ünnepe alkalmából délelőtt 10 órakor ünnepélyes szent mise lesz az Orsolya szüzek Fő-utcai templomában, melyet Radnai Farkas prépost-kanonok végez nagy segédlettel. A Szent László templomban reggel 9 órakor tartják az ünnepélyes szent misét; délután mindkét templomban litánia lesz áldással.

* **Az özvegy trónörökösné Brünben.** Stefánia özvegy trónörökösné, szerdán délelőtt 10 órakor Brünbe érkezett és a pályaudvaron József Ágost főherceg, Augusztia főhercegnő, Lipót Ferdinánd főherceg, valamint a polgári és katonai hatóságok fejei fogadták. A pályaudvaron és az utakon összegyűlt néptömeg lelkes ovációkban részesítette az özvegy trónörökösnét.

* **Bibornokunk vendége.** Dr. Aschenbrier Antal apát, a budapesti egyetem tudós tanára a napokban rövid tartózkodásra Nagyváradra érkezett és mint Schlauch bibornok vendége egyenesen a püspöki rezidenciába hajtatott. Úgy a város, mint az egyházfőjedelem palotája nagyon megnyerte tetszését. Különösen tetszett neki a Schlauch-park. Mint halljuk a Püspök és Félix-fürdőket is meg fogja tekinteni.

* **Nyomoruság napfényben.** Nagy árviz pusztított Vicsze szolnokdombokamegyei községben, amely a legderültebb időben egész váratlanul lepte meg a falu népét s roppant károkat okozott. Eső nem hullott, de a délutáni órákban a Melyes pataka elkezdett dagadni s negyedóra alatt oly magasra nőtt, hogy a medrétől kiesapott. Csakhamar víz alatt állt a község egész határa. A házak körül átláthatatlan tenger keletkezett. *Az emberek egy része a mezőre akart menekülni; de a növekedő vízár utólrta őket s kénytelenek voltak a legközelebbi fákra mászni. Némelyek a padlásokon rekedtek, mások a háztetőkön várják az árviz elvonulását,* a mi szerencsére néhány óra alatt be is következett. Legkülönösebb az egészben, hogy a *katasztrófa alatt is teljes forrással sütött a nap.* Az árviz a távolabbi községek határából jött, ahol nagy felhőszakadások voltak s a honnan a víztömeg nagy része a Melyes patakának medrébe terelődött. Majorság, bútor, gazdasági eszközök pusztultak el, de a község a mezőn levő terményekben szenvedett legnagyobb kárt. Itt-ott a házak falait is megromgálta a víz. *A rétek, rétek, vastag iszapréteggel vannak borítva.* Biztosítva alig volt valami.

* **Nagyvárad bakák Debreczenben.** Közeledik a nagygyakorlatok ideje s katonáink erősen készülnek a »harcra.« E hó 23-án reggel érkezik Debreczenbe a 39. gy.-ezrednek, Nagyváradon állomásozó 1-ső zászlóalj törzse, első és második százada egy törzs, hét főtiszt, 160 emberrel és öt lóval. A nagyvárad bakák a 39. gy. ezred Debreczenben állomásozó századaival ezredgyakorlatokat fognak végezni s két hétig maradnak távol.

* **A nyár kezdete.** Ma, június 21-én reggel 6 órakor jutott a nap legmagasabb állásába az égen. Ebben a magasságban marad a nap június 23-ig — s csak a másodpercekre nézve eszik. Ezt az időt solstitium-nak is nevezik, mivel a nap az ellentétes mozgások váltakozásában nyugodni látszik. Ma, szombaton, vasárnap leghosszabb a nap. A hajnali szürkület 12 óra 36 perczkor kezdődik, 4 óra 1 perczkor kel fel a nap, 8 óra 2 perczkor van a napleszállat, az esteledés vége 11 óra 25 perczkor. Az éjszaka voltaképpen csak 50 perczig tart. Június 24-től kezdve mind gyorsabban leszáll a nap magas állásából, de a természetnek azért nem eszik jótékonyasága. A nagy hősugárzás, mely április eleje óta érte az északi félgömböt, majd mutatja hatását, ha eddig nem is látszott. Nemsokára elkövetkeznek, nevezetesen a nagyobb szélességi fokok alatt, maximális légnymások, melyek a mostani 770 milliméternyi oszlopot 10—15 milliméterrel tetézik, s a minimális nyomás elterjedését megakadályozzák, erejét eszikentik. Julius második felétől kezdve el lehetünk készülvén igen szép és igen forró nyárra.

* **Szabad sertést behozni, de csak levágásra.** Nagyvárad városa összetett kezekkel várja, hogy mikor fog már a miniszter kitalálni valami okosat arra nézve, hogy legalább heti sertésvásárok megtarthatók legyenek. A vármegye azonban nem tudta már tovább tűrni, hogy a falusi emberek megfuljanak a saját zsirjaikban, mi meg ide bent éhen maradjunk. Felirt a miniszterhez, hogy oldja fel a zárlatot a megye és Nagyvárad között azon községekre nézve, hol a betegségnek nincs nyoma. És a miniszter engedett, tegnap táviratilag tudatta ezt az alispáni hivattal. Az alispán nyomban értesítette erről a rendőrséget és így egyelőre segítve van a nagyvárad hentesek meg a megyebeli falusi nép baján annyiban, hogy az előbbi sertéshez, utóbbi pénzhez juthat, habár nagynehezen. Önként felmerül a kérdés, hogy

Nagyvárad városa kérelmére nem tenné-e meg a miniszter azt is, hogy legalább a hetivásárokat engedélyezné a vészmentes biharmegyei községek és Nagyvárad között, ha már a megye el van zárva és az országos vásárok is be vannak tiltva? Mi azt hisszük: igen, mert az már egyre megy, akár levágásra szállítják be hozzánk a jószágot, akár behozzák a hetivásárra, hogy a z t á n i t t l e v á g j á k. Különben az országos sertésvásár ma kezdődött volna, de hát a zárlat miatt csend volt; üres volt a tér, üres a czédulaház. A megyében jelenleg következő helyeken grasszál a betegség: árpádi, csegődi, kisszántói és gyapjuai gazdaságokban, pánti, nagyzomlini, hosszuháti, pusztai és Bagamér községben a latin szertartású káptalan gazdaságában. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy tegnapi hírünkben tévesen volt reprodukálva a kincstár által a hentes-szövetkezetnek kilátásba helyezett perczent, mert ellenkezőleg a hentesek tartoznának annyit fizetni a becsárból.

* **Detektivek brutálítása.** Ujpesről jelentik, hogy ott két detektív vérlázító brutálítása nagy felháborodást keltett. Néhány vásott gyermek galambokat hajszolt és e közben verekedés támadt közöttük. Ebbe belekötött egy Dósa Mihály nevű ember is, ki az egyik fiut megverte. Ezt a dolgot a verekedés egyik szemtanuja elmondta az egyik korezmában mulató két detektívnek, Pintérnek és Kádárnak, kik nem tudni mi okból, rögtön felkeresték Dósát és a vele folytatott tárgyalások közben annyira ütlegelték, hogy a szerencsétlen ember a halállal küzd.

* **Köszönőlevél Márkus hegybírónak.** Emeltettük annak idején, hogy a Sonnenwirth féle szállóban egy mastodon csontmaradványaira bukkantak és a város derék hegybírája: Márkus János azonnal értesítette régészeinket az esetről, akik a helyszínen a szakszerű ásatásokat is eszközöltették. A ritkán található és régészeti szempontból nagybecsű csontmaradványokat Márkus János a »Biharvármegyei régészeti és történelmi egyesület«-nek ajándékozta, mely tegnap Gyalokey Lajos egyleti elnök és Cséplő Péter egyleti ör aláírásával ellátott levelet intézett az adományozóhoz és az igazgató választmány nevében kifejezték az egyesület hálás köszönetét.

* **Egy kis kerülő.** Kérde a gyáros az órástól: — Ön hat forintjával árulja ezeket az órákat? Hiszen annyiban benne vannak önnek is! — Ugy van! — És miből él ön? — A javításokból.

* **Az árok titka.** Ma már nem titok. Vernes Anna tegnap beismerte, hogy a talált hullának ő az édes anyja. Részletesen elbeszélte, hogy kerítette hálójába egy nagyvárad kereskedősegéd, a ki csakhamar hűtlen lett hozzá. Ő a szegény elől hazamenekült a testvérje falujába és ott hallotta, hogy Kolozsvárt van egy javas asszony, aki kitűnően tud kártyát vetni. Ő felkereste: ki is vetette neki, hogy más állapotban van és aztán segített rajta... Ő visszajött Nagyváradra és alig tért be a széles utcán Sas Ferencnéhez, akihez szállott, erős fájdalmakat érzett. Kórházba akart menekülni, de a Biróék háza előtt a padon történt meg vele a szerencsétlenség. A szép, különben összetört arcu leányt tegnap délelőtt kísérték át a kir. ügyészséghez.

* **A veloczipéd a francia hadseregben.** A század járműve, a bicikli állandóan terjed és legujabban elfoglalta helyét a francia hadseregben is. Itt ugyanis — mint írják — a veloczipéd csapatok alakításának tervé a komoly megvalósulás stádiumába jutott. Ezeket az újfajta katonákat nem csupán a rendeletk vitelére, hanem részben egyenként, részben kis csapatokban a jelzőszolgálatok megtételére is fogják használni. Az erre a célra alkalma-

zolt katonák egy oly tiszt vezetése alatt fognak állni, a ki a biciklivel bánni tud. Ruházatuk állani fog a gyalogosok kenijéből és pantalonjából, egy dolmányból, jerseyből és az alpesi csapatok köpenyéből. Fegyverül a lovasság karabinja fog nekik szolgálni, a mely börtökben a géphez lesz erősítve.

* **Dr. Fráter nem megy szabadságra.** A Bihar megyei közkórház derék főorvosa tegnap annak kijelentésére kérte lapunkat, hogy ő ugyan kért szabadságidőt a megyei közgyűléstől, de ez még nem jelenti azt, hogy távozni fog a városból. Egyelőre nem veszi igénybe a pihenőt.

* **Eltemette önmagát.** A maga nemében még eddig páratlanul álló öngyilkossági esetről írunk Nagy-Kikindáról. A különös eset a következő: Bojhos József bérkocsi-tulajdonos már régebb idő óta emlegette, hogy nem tud megélni felesége nélkül, a ki pár hónappal ezelőtt váratlanul meghalt. Mindig az öngyilkosságról s annak különböző nemeiről beszélt, míg végre ki is talált egy igen furcsa és borzalmas módot. Bojhos június 17-én magához vett egy üveg spirítuszt s ezzel kiment a temetőbe neje sírjához. A sírdombot fölhányva, félméter mélységű gödröt ásott, abba belefeküdvé, azután fölhajtotta a magával vitt spirítuszt. Mikor érezte, hogy a méregerős szesz működni kezd, zsebkendőjével letakarta arcát, s azután két kezével magára hantolta a kihányt földet. A kisvárosi temetőben nem igen járnak, s így nem vette észre senki a földdel betakart embert; ha rögtön megtalálják, biztosan megmentették volna, de így elpusztult a földben. Végre feltűnt hűgának Bojhos hosszú távollmaradása, s miután többször emlegette előtte neje sírját, kiment a temetőbe, s így találta meg testvérét. Bevitték a városba, és eltemették neje mellé.

* **A hegyi választmány ülése nagyvárad város hegyi választmánya folyó hó 26-án délután fél 4 órakor a városház tanácstermében Dr. Sipos Árpád elnökle alatt ülést tart.**

* **Gyujtogató egyesület.** Newyorkban a rendőrség nemrégiben egy embert fogott el, a ki azt a vallomást tette, hogy egy titkos társasághoz tartozik, mely a gyujtogatók titkos és sötét bandája elnevezést viseli. Ugy látszik, hogy a derék társaság már évek óta üzte mesterségét és egész sorát a házaknak gyujtotta fel, hogy a biztosítási összeget zsebre vágassák. Néhány hóval ezelőtt a bandának egyes tagjait elítélték és az ellenük folytatott bűnper annak az embernek az elítélését is eredményezte, ki most az áruló szerepét játszta és a rendőrségnek még a szövetség alapszabályait is kezébe juttatta. Ezeknek egyes szakaszai az árulók büntetését szabják meg és leírják a kinzásokat, melyeknek azok alávétendők. — A drákói rendszabályok nem is maradtak pusztán holt betűk; a bandának egyik tagja, a ki megszegte esküjét, oly halálos félelembe esett, hogy belé örült. Szomorú fényt vet az amerikai viszonyokra az, hogy egyes biztosító társaságoknak kezelő hivatalnokai is tagjai voltak a bandának. A feljelentő maga nyolcz házat gyujtott fel. A modus procedendi az volt, hogy alkoholt öntöttek a padlóra és petróleummal telt hóllyagot akasztottak a padozatra. A mikor aztán az alkohol lángja elérte a petróleumot, a hóllyag szétrobban és az épületnek sokára lánggal ég. Egy másik módszer az volt, hogy az egyik gázlámpát égve hagyták, a többi gázszövekből pedig ömlött a légszész, a miből aztán nemsokára szintén robbanás keletkezett.

* **RENDŐRI HIREK. Óra helyett egy avizo.** Koch Károly nagyvárad iparost tegnap megtréfálták. A vasúti teherkiadási pénztárnál festett és mert melege volt, letette a kabátját, mellényét. Míg ő dolgozott, valaki elemelte zseboráját lánczostól. Ez a valaki pedig olyan ügyetlen volt, hogy ott felejtette az avizót, melynek alapján igen könnyűvé vált a nyomozás. — **Megmárt kis fiu.** Molnár Imre kilencz éves kis fiut Várad-velenczén egy kutyá sulyosan megharapta. A kutyát meggyógyulás alá vették. — **Találtak egy esomó ostoronyelet.** még pedig a Nagypiaczon. Aki elvesztette, jelentkezzék a rendőrségnél. — **Bérkocsis, akinek névjegye is van.** Tegnap a kispiacon Tyirla Lázár vidéki oláh fiu a vízvezeteki kutból akart inni és e közben össze frecesentette a közelben állomásozó egyik bérkocsit. Ezért brutális tulajdonosa úgy öszszevissza verte a szegény gyermeket, hogy a ren-

dör be akarta kisérni. A bérkocsis sem volt rest, benyult a kabátja zsebébe és kivette a következő névjegyet:

ERDSTEIN HENRIK
bérkocsis

és a rendőr ezzel is megelégedett. — **Összeesett a nagypiaczon.** tegnap egy Weisz Henrik nevű szegényebb sorsu ember. A rendőrség beszállította a kórházba. — **Lopások.** Széles Józsefné bezárt fiókja görbeutcai lakásán 15 frtot loptak el. Érdekes, hogy a fiók kulcsa a lopás után is a findzsa alatt volt, ahova Szélesné tette. — Szabó József meg úgy berugott a Singer Fáni »Vig magyar«-jában, hogy éppen száz pengőt loptak el tőle, anélkül hogy gyanúsítani tudna valakit. — Duttner Reginát meg másképpen károsították meg. Döme Zsófia kiesalta a Rhédey-kert felé és ott rájlesztett, hogy támadók jönnek és ezalatt kikapta kezéből a zsebkendőjét, melyben 5 frt 55 krajczár volt és úgy elszaladt, hogy káros azóta sem látta.

* **APRÓ HIREK. Jótékonyezélu adomány.** Dr. Mészáros Károly, a nemesszívü emberbarát ujabban a szegedi jótékony nőegyesületnek és a hontmegyei ipolysági kórháznak egyenként 2000—2000 frtot adományozott. — **Nyilvánossági jog két gimnáziumnak.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a szilágyssomlyói négy osztályu róm. kath. gimnáziumnak a nyilvánossági jogot véglegesen megadta, a karcagi négy osztályu ev. ref. gimnázium nyilvánossági jogát pedig az 1894—5-ik iskolaévre az ötödik osztályra is kiterjesztette. — **Egy új ház bedőlése.** Bambergből írják, hogy egy háromemeletes és már tető alatt álló új ház összeomlott. Hét sulyosan és hat könnyen sebesülte huztak ki a romok alól. Három ember még a törmelék alatt van. Az építőmestert, kit vétkes mulasztás látszik terhelni, elfogták.

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. május 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-48, 7-15, 3-42.	Budapest felé 2-26, 8-43, 11-04, 11-32, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskóh felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Érmihályfalváról 8-10, 9-14.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-35.
Szent-László és Félix fűrdőből 8-15*, 10-10, 3-37*, 6-20, 8-55, 10-54*	Szent-László és Félix fűrdőbe 6-40*, 8-39, 2-05*, 4-45, 7-20, 9-19*

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.
A *-gal jelölt vonatok csak vásár- és ünnepnapokon közlekednek.

Vidéki levelezés.

Belényes, 1895. június 19.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Beeses lapját van szerencsém a következőkről tudósítani:

Belényesben a róm. kath. elemi iskolában tanévet bezáró vizsgálat tartott folyó hó 19-én. — A tanító Mártonffy Zoltán, kitünő képzettségű fiatal ember, s mint ilyen oly szép eredményt ért el a tanításban, hogy ritkítja pártját. Modora a tanításban, szorgalma és különösen a tantárgyak módszertani feldolgozása az, a mi részére az elismerést biztosítja. Ernyedetlen szorgalma folytán elérte ő azt, hogy minden tanítványa oly szépen és értelmesen felelt, az idegen által feltett kérdésekre is, hogy a hallgatók általános esodálkozását keltette fel.

Ezen tanító azonkívül, hogy hivatalát ily kitünő eredménnyel betölti, még önszorgalom folytán tovább képezi magát: polgári iskolai oklevél szerzésén fáradozik, hogy nagyobb működési körben, nagyobb és hasznosabb szolgálatot teyen egyházának, hazájának.

Pálfi Antal szegedi polgár (belényesi születésű) jószágából tíz darab ezüst korona kiosztás alá került. Jutalmat nyertek jó magaviseletük és szorgalmukért: Buder József III. o. Mártonffy Zoltán III. o. Gurka Gyula III. o., Tóth József III. o., Kurucz József IV. o., Halmayr

Lajos II. o., Hideg Imre II., Mártonffy István II., Hegedűs Zoltán II., Hideg István I. oszt. tanulók.

A midőn ezen eredményes vizsgálatról referálni szerencsém van, abbéli óhajomnak adok kifejezést: vajha sok ily tanítója volna a magyar hazának, ki a vallásosan nemzeti oktatás-nevelést ily szakéstelemmel tudja a gyakorlatban is keresztül vinni. Ad multos annos!

G. J.

Hivatalos közlemények.

10498/895.

Értesítés.

Az érdekelteknek tudomására hozom, hogy a m. kir. I. honvédkerületbeli csapatok zab, széna, alomszalma, kenyér és tűzifa szükségletének 1895—6. évre leendő biztosítására vonatkozó Hirdetmények a polgármesteri hivatal, rendőrkapitányság és katonaugyosztály hivatalos hirdetési tábláira kifüggesztettek és a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyvárad, 1895. június 16.

Darvassy
tanácsnok.

TANÜGY.

Értesítés.

A nagyvárad kereskedelmi tanintézetben a hittani vizsgálatok e hó 21-én, pénteken és pedig a róm. katolikus és ev. református vallásu tanulók vizsgálata délelőtt 9—11; az izraelita kongresszusi és orthodox vallásuaké délután 3—5 órákban fognak megtartatni.

Rajzkiállítás a reál iskolában. A főreál-tanodai ifjuság rajzkiállítására, mely az intézet rajztermében van elhelyezve — felhívjuk a szak-körök és tanügybarátok figyelmét. Oly gazdag és változatos, hogy megsejtelése nemcsak tanulságos, hanem egyuttal élvezetes is. Gyönyörű rajzok, festmények, szabad- és disztiményi rajzok ékesítik a termet és annak falait. A fényes siker Szőke Gyula rajztanárnak az érdeme, ki évek óta fáradhatatlan buzgalommal és jeles szabértelemmel vezet a reáliskolai tanulók rajz-oktatását.

Igazságszolgáltatás.

A Curia ítélete Örley György párbaj ügyében.

Örley György nagy port felvert párbaj ügyében tegnap délelőtt hozott ítéletet a Curia. Az ügy referálása tegnap előttré volt kitézve — mint azt már előzetesen jeleztük volt — azonban az előtte lévő ügydarabok elintézése annyi időt vett igénybe, hogy csupán tegnap kerülhetett a sor az Örley ügyére. Az ügy különben így is soron kívül lett elintéztve, a meny-nyiben — mint teljesen megbízható forrásból értesülünk — az igazságymiszter rendelte el a szenzációs ügynek minél hamarább való befejezését. A Curia a kir. tábla ítéletét feloldotta és az első bíróság ítéletét hagyta helyben, mely Örleyt 9 havi államfogházzal sújtja. Ifj. Janky Antalt 4 napi államfogházat kapott. A párbajsegédek a curia felmentette. Az ítélet az az indokolásban sulyosító körülménynek rója fel, hogy a sértés az Örley részéről történt, ellenben enyhítő körülménynek számítja be azt, hogy Örley minden áron el akart állani a pisztolypárbajtól s a kardot forszirozta fegyvernem gyanánt.

Élesdi telekkönyvi hivatal. mely Élesd legujabb vivmánya f. évi október hó 1-én kezd meg működését. A hivatal helyisége a járásbíró-ság épületében már készen áll. Négy tágas óriási terem fog állani a telekkönyvi hivatal rendelkezésére. A felszerelés már legközelebb készen lesz: a telekkönyveket is nemsokára kiviszik. Az új telekkönyvi bíróság szeptemberben lesz kinevezve.

Érdekes sajtópör. Békési Gyula kir. tanácsos tankerületi főigazgató a Debreczeni Reggeli Ujságban az évi januárban róla és öngyilkossá lett Némethy Károly nevű szolgájáról írott közlemények miatt ma adta be a vádlevelet a sajtóbírósnál Gáspár Imre szerkesztő, Simónits József segédszerkesztő, mint tettestársak és Márk Endre ügyvéd a Debreczeni Hírlap volt felelős szerkesztője mint felbújtó ellen. Debreczenben — mint tudósítónk írja — nagy érdeklődéssel néznek az ez ügyben tartandó esküdtszéki tárgyalás elé.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Pénteken: *A koldusdiák.*

Szombaton: *Az egér.* Fenyvessy Emil urnak, a nemzeti színház tagjának első fellépésével.

Vasárnap d. u. *Ripp van Winkle.* — Este: *A dolovai nábob leánya.* Fenyvessy Emil második fellépésével.

Tündérújjak.

— június 20. —

Igy vagyunk mi váradiak, hogy egyideig mulatunk a sok gomba módra termő premiéreken, de később a »Malakoff hercege« »Éva grófnő« és több efféle fércz munka végig élvezése után még a premiérek jelzőt is meggyűlöljük és pedig nagyon jogosan. Ha aztán a premiérekbe beleunt közönségnek egy régi, de jó darabot adnak elő, úgy fogadja azt mint a kiszáradt szomjas föld, a langyos tavaszi esőt.

Tegnap a »Tündérújjak« című vígjáték került színre s a jelenvolt kisszámú közönség élénk tetszéssel fogadta e darabot, mit többször be is bizonyított tapsaival.

A szereplők egyes kis hibát leszámítva igen ügyesen játszottak s azt vettük észre, hogy bizony ők is szívesebben megjátszanak egy régi jó darabot, mint holmi összefüggés és boldonsággal telt új darabot.

A főszerepet Angyal Ilka szintársulatunk ambíciós tagja játszotta. Alakítása határozott tehetségre mutat, s több esetben kimutatott sokoldalúságát e szerepében összpontosulva látjuk. Kellő rutinnal rendelkezik s nem hiányzott alakításából az a mire mindig figyelmeztetjük a szereplőket; — a természetesség.

Tompán Kálmán, meglehetősen jól játszotta meg szerepét, de a régi hibájába, (i. e. akadozásba) melyről örömmel tapasztaltuk, hogy kezd leszokni, ismét visszaesett, a mi bizony nem vált előnyére.

Benedek Gyula Richárd dadogó bregtanei nemes szerepét játszotta meg kellő fel fogással és magát minden egyes jelenethe eléggé jól beletalálta. — Egyre azonban figyelmeztetjük; hogyha még egyszer e dadogó szerepet játsza, ne felejtse el olykor-olykor helyenként a dadogást.

Novák Irén, Delli Emma és Ronaszék Iné ügyes játékkukkal és már többször is elismert megnyerő modorokkal igazán lebilincseltek a közönség figyelmét.

Gál Gyula, valamint Balassa művészién játszottak, s róluk elég ez alkalommal ennyit mondunk, hogy: »a munka magában hordozza a mester dicséretét.«

A koldusdiák.

A koldusdiákban, Milöcker kitünő operetjében Delli Henrik fiatal tenorista fogja Janitzki szerepét énekelni. Kivüle a főbb szerepeket R. Réthy Laura, Tolnainé, Szathmáry Rózsa, Hunyadyné, Mezey, Csátár és Ligeti fogják játszani.

Fenyvessy Emil vendégszereplése.

Holnap kezdi meg vendégszereplését Fenyvessy Emil ur a budapesti nemzeti színház tagja, a nagyváradi közönség kedvence az »Egér« című francia vígjátékban, melynek czimszere-

pét Novák Irén fogja játszani. — Kivüle a főbb szerepekben Bácsné, Delli, Angyal és Tóvölgyi vesznek részt az előadásban.

Szeless Adorján a színpadon. »Szókimondó ember« czímen legközelebb négyfelvonasos fővárosi életkép kerül színre a városli- geti arenában. Az énekes életkép szerzője két ismert nevű fővárosi újságíró, akik darabjukban a nemrég történt Szeless-affért vizsik humoros vonatkozásokban a színpadra.

REGENY-CSARNOK.

Későn.

Robinson F. W. után: M. J.

11

(Folytatás.)

— Erről nem szólt nekem egy szót sem! — Sajnálom, hogy én miattam fáradozott — de valóban, ez esetben nem lett volna szép tőlem, ha ígéretemet megtartottam volna.

— Így van a legjobban. . . . Ön az imént nem ismert fel engem.

— Ki gondolta volna, hogy önt itt találom?

— Nem lehet tudni, hogy hirtelen hol kerültek elő, — vélekedék Dudley; — valószínűleg ma is látni fogom önt este az akadémiában, — tevé hozzá könnyedén. — És ha ön azt mondaná, hogy nem lenne kellemetlen reá nézve engem a bálban látnia, úgy több, mint valószínű, hogy éjjeltájban elmennék oda önnök búcsút mondani.

— Mily szeretetreméltó ez öntől! — kiáltott fel Sef gunyosan. — De én tartózkodni fogok attól, hogy ilyet mondjak önnek! Ön tudja, hogy hol van a Grandison-ház s hol találhat fel engem, ha csakugyan látni akar. Jó napot, uram!

— Jó napot, Sef!

És kezet nyújtá felé. A leány kacérság és zavar nélkül fogadta el a kezet és félénken nézett föl a férfira. Oly pillanat volt ez, melyben ez utóbbi azt hitte, hogy e kis, duzzadó ajkakra csókot kell nyomnia. Egy tekintet azonban azokba a tiszta szemekbe valami jobbra tanítá őt. Nem akart szerelmeskedést üzeni vele, valóban nem; elhatározása szilárd volt, hogy a leánya beleegyezésével ma utoljára látja őt s e kaland, emlékét tisztán akarta megőrizni. Érezte a leány kezének lágy nyomását s a következő pillanatban egyedül volt.

— Csodálatraméltó teremtés! — mormolá, utána tekintve a kedves alaknak. — Tőlem, kis Sef, nincs mit félned! Él boldogul, él boldogul te szép álom! Geraldine pompás kis leány. — vajjon mit szólt volna hozzá, ha látta volna, mint csevegek itt e kedves kis divatárusnővel?

III.

A Grandisonház bálja várakozáson felül jól ütött ki. Smiles a tánczidényt még soha el nem ért eredményre zárta be. A tánczteremben alig lehetett mozogni, fő fő mellett állott a tánczosok és tánczosnők között. Az ünnepeken is résztvevő törzsvendégek s azok, kik olykor itt szokták eltölteni idejüket, most mind megjelentek s egymásután toltak a tulajdonos elé köszönetüket fejezni ki fáradozásaiért s még egyszer kezet szorítva vele szerencsét kívánni az elmúlt tánczidényhez és biztosítani őt a jövő sikere felől.

Sef volt a bálkirálynő s e körülményt — a társaság dicséretére legyen mondva — mindenki mormogás nélkül elismerte. De csakugyan Sef fölötté kedves volt új, világosszürke s piros selyemmel diszitett ruhájában. Oly jól illett ez egész lényéhez! Nem esoda, ha a kis boszorkány az egész éjen át tisztelőktől volt körülvéve, kik a táncz alatt kézről-kézre adták őt. Egy gazdag kereskedő, hat felnőtt leánynak özvegyesre jutott atyja, oly szorgosan forgóldott Sef körül, hogy ha Sef csak egy küssé lett volna ügyesebb és engedékenyebb, a »jó Budds« bizonyára régen nyilatkozott volna már.

Budds, Smilesnek régi jó barátja volt és műveltségét, állását tekintve jóval magasabban állott az egész társaságnál, mely rendes körülmények között a Grandisonházat fel szokta

keresni. Ő csak azért vett részt a kestoni kirándulásban, hogy Smiles iránti barátságát kimutassa, s csak azért jött el a bálba is, hol töméntelen rossz sheryt fogyasztott el. E mellett azután fülig szerelmes lett a szép Carrington Sefbe.

Sef sokat tánczolt és tréfált Buddsal, de mégis tiszteletteljes távolban tartotta tőle magát; a féltékeny Ben, kivel különben csak olyan sokat tánczolt, nem egyszer szemrehányást tett neki, hogy úgy kedvébe jár a »szerelmes vén bolondnak« s fenyegetődzött, hogy ha nem változtatja meg magatartását, majd ismeretséget köt az ő — Ben — ökleivel! Sef kinevette őt, »féltékeny macskának« nevezte s egy »kiállhatatlan embernek«, ki úgy a maga, mint a más életét megkeseríti s azután — tovalebbent tánczosával, ki egy polkára kérte fel őt, Sef egész este alig tudott lélegzethez jutni. A sok táncz úgy látszik épen nem merítette ki; ellenkezőleg mindig vigabbb lett s frissen, életet lehelve maga körül olyan volt, mint egy rózsa-bimbó. Persze, aki őt figyelmesen szemlélte, észrevehette, hogy kissé nyugtalan és minél inkább előrehaladt az idő, annál gyakrabban tekintett az ajtó felé, mintha várna valakit.

Pontban tizenkét órakor vonásai hirtelen kipirultak s tekintete nem esett többé az ajtóra.

Dudley megtartotta szavát s fáradságot vett magának, hogy eljőjön a Grandisonházba csak azért, hogy őt láthassa!

Mint dobogott a szíve! De azért tovább tánczolt s úgy tett, mintha nem látná őt! Először, midőn tánczos, a rövidlélegzetű kereskedő karján elment Dudley előtt, ki az ajtóhoz volt támaszkodva, a bámulat elpalástolhatlan kifejezésével tekintett föl reá.

Egy barátságos jóestét-tel feltartotta Dudley a tánczoló párt s kezét nyújtotta a leány felé.

— Reméllem, jól találja ön magát. — szólt nyugodtan.

— Köszönöm, igen jól!

— A legközelebbi keringő az enyém.

— És mielőtt Sef valamit válaszolhatott, vagy az öreg Budds a meglepetésből magához térhetett volna, Grey karonfogva a kis divatárusnőt, a buffetbe vezette épen azon asztalhoz, melynél két hóval az előtt ismeretséget kötöttek, s fölötté előzékenyen viselte magát vele szemben.

— Miért néz ön úgy reám? — kérde Sef, félig megijedve a meleg tekintettől, melyet a férfi reá vetett.

— Csodálkozom, hogy ön ily társaságban jól találja magát.

— Oh, hisz itt egész kedves emberek vannak!

— Ön, Sef, egészen elűt azoktól a lányoktól, kik itt vannak! — szólt Dudley komolyan.

— Miért akar ön velem ily esztelenségeket elhívetni? Hisz ön maga sem hiszi azt! — válaszolt a leány homlokát redőbbe vonva.

— Bizonyos lehet ön fölöle, hogy csak azt mondom, amit gondolok s ha komolyan fog gondolkozni, ön is igazat fog nekem adni abban, hogy ez a hely épen nem való az olyan leányoknak, mint ön!

— Én nem azért jövök ide, hogy gondolkozzam, hanem hogy szórakozzam. A munka közben és vigasztalan otthonomban a szomorú gondolatok maguktól is fölkeresnek, — azt elhíheti ön!

— Hogy önnek vigasztalan otthona van, az nekem igazán fáj! — — — ki az ördög jön itt?

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

A delegációk.

Budapest, június 20. (Saját tud. távirata.) Ma volt a magyar delegáció második nyilvános ülése, melyen

Falk Miksa előadó betérjeszti jelentését.

Keglevich István gróf bizalmat szavaz Kálnokynak is meg Goluchowszknak is. Az utóbbinak figyelmét fölhívja az olasz borvám és a francia vám ügyére.

Apponyi Albert grófot az birja fölszóla-

lásra, hogy Keglevich gróf felfogását rektifikálja, aki úgy látszik azt hiszi, hogy a kereskedelmi ügyek a külügyminisztériumhoz tartoznak.

Keglevich István gróf készséggel elismeri, hogy Apponyi saját hibája kifejezése miatt értette őt félre.

Tisza István az Apponyi által mondottakat felmondja (a kereskedelemügyre vonatkozólag). Meg is dicsérte a hármas szövetséget. A jelentést pedig elfogadja.

Münich A. előterjeszti a közös miniszterek számára engedélyezendő 7260 forintnyi póthitelről szóló jelentést.

Ezzel az ülés véget ért.

Az új osztrák kabinet.

Budapest, június 20. (Saját tud. táv.) Bécsből jelentik, hogy az új miniszterek ma délután tették le az esküt Goluchovszky gr. és Trautmannsdorf főkamaraas jelenlétében. Az eskü letétele után Kielmansegg gróf. az új miniszterelnök átvette Windischgrätz hercegtől az ügyek vezetését.

Áttérés.

Budapest, június 20. (Saját tud. táv.) Rómából jelentik, hogy Frigyes Károlyné porosz hercegnő tegnap a legszigorúbb inkognitóban odaérkezett. Mint hírlik, odaérkezésének célja a katolikus válásra való áttérés.

A kielii ünnepségek.

Budapest, június 20. (Saját tud. táv.) A csatorna-ünnepély kezdetét a Hamburg városa által tegnap adott diszebed képezte. Volmos császár békés nyilatkozatai igen nagy benyomást tettek a jelenlévőkre.

Az Örley-ügy a kúrián.

Budapest, június 20. (Saját tud. táv.) A kúria büntető-tanácsa ma tárgyalta Örley György párbaj-vétségét és megerősítette a törvényszék ítéletét, mely 9 havi fogházra szólott.

P á r v i a d a l.

Budapest, június 20. (Saját tud. táv.) Tegnap délután Zágráb közelében Czernovichek és Tomassich horvát képviselők pisztolypárbajt vívtak. A második golyóváltásnál a golyó Tomassich karját horzsolta. A felek nem békültek ki.

A kubai lázadás.

Budapest, június 20. (Saját tud. táv.) Kuba szigetéről érkezett táviratok a spanyol csapatoknak három kisebb győzelemről adnak számot a felkelők fölött, kiktől sok löszert és fegyvereket is foglaltak el.

A szerb pénzügyek.

Budapest, június 20. (Saját tud. táv.) Az Odjek jelentése szerint a szerb pénzügyek rendezése végett javaslatba hozott külföldi bizottság tervét Franciaország kereken visszautasította. Németország elfogadta, Ausztria-Magyarország pedig adós maradt a felellettel.

A tőzsde-czápák.

Budapest, június 20. (Saját tud. táv.) Egy fővárosi bankház följelentést tett a budapesti büntető törvényszéknél két tőzsde-ügynök: Hirsch Vilmos és Furteltaub D. ellen 5000 forint elsikkasztása miatt.

Szerencsétlenségek a fővárosban.

Budapest, június 20. (Saját tud. táv.) Ma a fővárosban négy nagyobb szerencsétlenség történt. Délelőtt 9 órakor a rákosi rendező pályaudvaron a zsólnai gyorsvonat Kubitz Vojte és Kubitz János galicziai munkásokat elgázolta. Mindketten szörnyet haltak. A velük együtt elütött Plewa József súlyosan megsebesült. — Az épülő vásárcsarnokban egy ledölt gerendaállvány súlyosan megsebesítette Paizs Ferencz és Kiszely János munkásokat. — A Huttmann-féle gőz-tégla-gyárban Németh Mihály munkást a gőzgép alaktalan tömeggé zuzta. — Délután az Akadémia-utczán Molnár János napszámoknak egy téglá esett a fejére és halálos sebet ejtett rajta.

K ü l ö n f é l e.

Ipolyi püspök és a boldvai lelkész.

Hazai műarcheológiánk megalapítója: Ipolyi püspök felkereste a legszerényebb emléket is, mely fényt derít hazánk műtörténelmére. Eljutott a borsodmegyei Boldva községbe is, melynek kis egyháza még az Árpád-korban épült. A XVI. században a reformátusok kezére került s ők birják ma is. A hitközség lelkésze szívesen mutatta meg kis egyházát a tudós főpápnak, de egy malitiosus megjegyzést el nem hallgathatott. Mikor u. i. megmutatta a románkori építészettel jellemző kis ablakokat, azt a — nem sok tudományra valló — megjegyzést tette, hogy »itt jött be a középkor sötétsége.« Ipolyi elnyelte a czélzatos bosszantást. — De mikor meglátta a hatalmas fal repedéseit, melyek a fenntartók hanyagságát ékesen bizonyították, ő sem állhatta tovább szó nélkül: »Itt jön be — mondá — az ujkor világosodása.«

Etimológia. Bakot löni köznyelven annyit jelent, mint nagy hibát, ügyetlenséget, fonákságot elkövetni, vagy valamit alaposan elhibázni. E mondásnak, vagy helyesebben közmondásnak, mely minden nyelvben előfordul, eredete a következő eseményre vezethető vissza: Volt Pomerániában egy előkelő gazdag nemes ember, ki szenvedélyesen szeretett vadászni, daczára annak, hogy igen rövidlátó volt. Egy alkalommal, midőn több jó barátjával szalonkavadászatban vett részt, egyik kísérője e szavakkal: Lőjjön magasan, szárnyasvadnak felrepülését jelezte a nemes, bizonyos irányba tartva fegyverét, azonnal lőtt, de nem szalonkát, hanem egy a közelből előrohánó kecskebakot. Allítólag innen származik a bakot löni közmondásnak világszerte elterjedt alkalmazása.

K ö z g a z d a s á g.

Nagyvárad bor díszere a külföldön. Wirth Miksa ismert német szakíró és szőlész, kinek városunk határában terjedelmes szőlőbirtoka van. Sal Ferencz polgármesterhez tegnap levelet írt, melyben elragadtatással nyilatkozik a magyar borokról, a melyek szerinte a világ bármelyik kiténőnek elismert borával ki állják a versenyt. Különösen kiemeli a szeremi-t melyet 10 év óta tanulmányoz. Leírja a Nagyvárad hegyen termelt és 1885. évi november 15-én a szüret termés fokozatos fejlődését, s azt mondja, hogy most, 10 év múlva az említett bor kifejlődése legfőbb fokát érte el s olyan kiténő zamattal és aromával bír, mint a rajnai és moseli rizling. Csak az a baja, hogy hamar elfogy, mert »jól itatja magát!« — Igéria derék nemzet gazdász, hogy e kiténő nedűt a millenniumi kiállításon be fogja mutatni. Egyben pedig elismerését fejezi ki szeretett polgármesterünknek azért, hogy e nemes fajt oltások útján igyekezett fentartani. Bizony elég különös, hogy idegenek jobban megbecsülik kiténő hazai termékeinket, mint saját magunk, akik megvetjük a hazai jót s kapkodunk az idegen után, ha silány is az!

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamarától 2677—1895. sz.

Értesítés.

A temesvári közös biztosító-bizottság megküldte kamaránkhoz a különböző helyeken elhelyezett cs. és kir. közöshadseregbeli és a magyar kir. honvédsapatok élelemszükségleteinek bérlet útján való közös biztosítása iránt kiadott pályázati hirdetményét.

Miről van szerencsénk az érdekelteket azzal értesíteni, hogy a pályázati hirdetmény feltételei a kamarai hivatalnál a hivatalos órák alatt délelőtt 8, délután 2 óráig megtekinthetők.

Nagyvárad, 1895. június hó 16-án.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:

Janky József,
elnök.

Dr. Sarkadi Lajos
titkár.

2678—1895. sz.

Értesítés.

A temesvári cs. és kir. 7. hadtest intendatúrája megküldte kamaránkhoz a különböző állomásokon elhelyezett cs. és kir. közös hadseregbeli csapatok élelemszükségleteinek bérlet útján való biztosítása iránt kibocsátott hirdetményét.

Miről van szerencsénk az érdekelteket azzal értesíteni, hogy a községek termelők (mezőgazdák) és mezőgazdasági egyesületek ajánlata más ajánlközásával szemben egyenlő ajánlatnál elsőbbséggel bírnak. Egyébként a szóban levő hirdetmény feltételei a kamara hivatalánál d. e. 8-tól d. u. 2 óráig megtekinthetők.

Nagyváradon, 1895. június 6-án.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:

Janky József,
elnök.

Dr. Sarkadi Lajos,
titkár.

2679—1895. sz.

Értesítés.

A m. kir. államvasutak igazgatósága megküldte kamaránkhoz a vonalai részére az 1896. évi jan. 1-től decz. hó 31-ig szükségelt különböző anyagok szállításának biztosítása tárgyában kibocsátott pályázati hirdetményét.

Miről van szerencsénk az érdekelteket azzal értesíteni, hogy a szóban levő pályázati hirdetmény a kamara hivatalánál a hivatalos órák alatt d. e. 8 d. u. 2 óráig megtekinthetők.

Nagyváradon, 1895. jun. 18-án.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara

Janky József, s. k. Dr. Sarkadi Lajos, s. k.
elnök. titkár.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. június 19.

Budapest, június 18. I. Készárúüzlet. Buzát ma bőven kínáltak, a vételkedv jó volt és szilárd irányzat mellett 35.000 q. hazai buza kelt el 20 krral magasabb árakon.

Idegen buzákban nem volt forgalom.

Rozs irányzata vevők tartózkodása folytán esőndes, ára 5.70—5.75 frton Budapesten.

Tengeri irányzata szintén lanyha, az árak csekély forgalom mellett olcsóbb.

Árpa irányzata és ára változatlan.

Zab irányzata lanyhának mondható, a mit a csekély felhozatal tesz érthetővé.

Mai hivatalos jegyzék effektív árakban.

B u z a						
F A J	Mínős. súly hektol.	100 kgr. ára		Mínős. súly hektol.	100 kgr. ára	
		frttól	frtig		frttól	frtig
Bánsági — — uj	78	7.05	7.10	79	7.10	7.15
» — — uj	80	7.15	7.20	81	7.20	7.25
» — — uj	82	7.25	7.30	—	—	—
Tiszavidéki — — uj	78	7.10	7.15	79	7.15	7.20
» — — uj	80	7.20	7.25	81	7.25	7.30
» — — uj	82	7.30	7.35	—	—	—
Pestvidéki — — uj	78	7.05	7.10	79	7.10	7.15
» — — uj	80	7.15	7.20	81	7.20	7.25
» — — uj	82	7.25	7.30	—	—	—
Fejérmegyei — — uj	78	7.05	7.10	79	7.10	7.15
» — — uj	80	7.10	7.20	81	7.20	7.25
» — — uj	82	7.25	7.30	—	—	—
Bácskai — — uj	78	7.15	7.20	79	7.20	7.25
» — — uj	80	7.25	7.30	81	7.30	7.35
» — — uj	82	7.35	7.40	—	—	—

II. Határidőzlet. Amerika ma 1 centnyi áremelkedést jelentett, mely körülmény piacunkra nagyon lehangolóan hatott, azonkívül nagyobb eladási megbízások érkeztek, melyek az irányzatot teljesen kárba vesztet, buza 5-6 krral, rozs — krral javult.

Előfordult kötések: buza júniusra 7.09—7.18 frt. buza őszre 7.06—7.17 forinton, rozs őszre 5.92—6.08 frt, tengeri júniusra 6.40—6.43 forinton, tengeri július—augusztusra 6.39—6.45 frt, zab őszre 5.86—5.89 frt, káposzta-repeze augusztus—szeptemberre 10.60—10.45 forinton.

Záratkor maradt: buza júniusra 7.08—7.10 forinton, buza őszre 7.07—7.08 frton, rozs őszre 5.92—5.93 frton, tengeri júniusra 6.39—6.40 frton, tengeri július—augusztusra 6.40—6.42 frton, zab őszre 5.87—5.89 frton, káposzta-repeze augusztusra—szeptemberre 10.45—10.50 forinton.

Sertés-üzlet.

Kőbánya, június 19. Készlet: 31.756 drb. Urasági öreg kővér I. rendű: 36—37 kr.; közép: 34—37 kr.; süldő kővér: 46—47 kr.; sovány: 47—48 kr.; román: —; Szerb kővér 47—48½ kr.; könnyű 45½, 46½ kr. A hizott sertés üzlet irányzata: Határozott ár nélkül.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. június 20-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	123.50
Magyar koronajárdék	—	—	—	99.25
Magyar vasúti kölesön aranyban 4½%	—	—	—	125.50
Magyar vasúti kölesön ezüstben 2½%	—	—	—	103.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	—	—	—	123.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	98.50
Italmérési jog megváltási kötvény	—	—	—	101.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	—	—	—	98.75
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölesön	—	—	—	158.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	—	—	—	146.50
Osztrák járadék papírban	—	—	—	101.25
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	101.25
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	123.—
Osztrák korona járadék	—	—	—	101.25
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	—	156.50
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	—	1075.—
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	492.50
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	407.50
Osztrák-magyar államvasúti részvény	—	—	—	441.—
20 frankos arany (Napoleon'or)	—	—	—	460.—
Német birodalmi márka	—	—	—	59.40
London vista	—	—	—	121.40
Paris vista	—	—	—	48.15
20 márkás arany	—	—	—	11.80

SZINKÖR NAGYVÁRADON.

Delli Henrik fellépésével.

Nagy bérlet 51-ik szám.

II. Kis bérlet 11-ik szám

Páratlan.

Páratlan.

Pénteken, 1895. június hó 21-én.

A koldusdiák.

Nagy operette 3 felvonásban. Irták: Zell és Genée.

Az előadás kezdete fél 8, vége fél 10 órakor.

Holnap szombaton, június hó 22-én, bérletfolyamban.

Az egér.

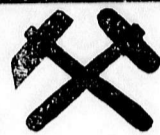
Franzia vigjáték.

Bor-eladás.

Gróf Stubenberg József

pincészetéből saját termésű érmeleki borok palaczkokban, valamint hordóban eladók. Bővebb tudósítást és árjegyzéket ad a számtartói hivatal Székelyhidon (Biharm.)

(137) 19—30

Iparosok és gazdák figyelmébe

ajánljuk

locomobil fűtéshez

kitűnően alkalmas

salgótarjáni és petrozsényi

darabos, koczka- és dió-szenünket, valamint aknaszenünket kazán fűtéshez.

Mérsékelt árak, gyors és pontos szállítás.

Megrendelések az alulirt igazgatósághoz vagy Fischer Sámuelhez Nagyváradra intézendők.

A salgótarjáni kőszénbánya részvény-társulat.

igazgatósága,

Budapest, V., József-tér 14. sz.

(160) 1—10

Idel töltésű

ásványvizek nagyraktárát

ajánlja

JANKY ANTAL

hol minden bel- és külföldi friss töltésű ásvány-, gyógy- és savanyuvizek, nemkülönben

mindenemű forrástermények a legjutányosabb áron kaphatók. Biharmegye és Nagyvárad részére egyedüli főraktárt tartok a vizekből, mely utóbbi a **Schwalbach** gyógyvízzel mellán versenyezhet.

Valamennyi szikvizek között a legjobb és legégszűségesebbnek

„SANITAS”
Dr. Grosz Albert,
kir. törvényszéki orvos.

„Sanitas”

sterilizált szikviz üzletben *jégbe hűtve* üvegenként 4 krajczárért kapható.

ASZTALI BORAIMAT
nemkülönben minden más fajta hűsítő italokat, mint citrom és málna

„GASEUST”
A NYÁR FOLYAMÁN

jégbe hűtve

szolgálom

a t. cz. közönségnek.

(150) 7—10